

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Järvenpään kaupunki kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta koskien hallituksen esitystä varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohtien kumoamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Lähtökohtaisesti kuntien hallinnollisen työn vähentäminen on tärkeä ja hyvä tavoite. Järvenpään kaupunki lausuu varhaiskasvatuslain (540/2018) ehdotetuista 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta seuraavaa:

Lausunnon keskeinen sisältö

Varhaiskasvatuslaki 22 §: Järvenpään kaupunki ei kannata lain kumoamista. Lähtökohtaisesti kuntien hallinnollisen työn vähentäminen on tärkeä ja hyvä tavoite, sillä kasvattajien työn on tärkeä kohdistua lasten kanssa tehtävään työhön.

Tällä hetkellä palveluntuottajat toteuttavat pääosin varhaiskasvatussuunnitelmaa viisitasoisena (valtakunnallinen, kunta, yksikkö, ryhmä ja lapsitasoinen). Tulkintamme mukaan laki velvoittaa tällä hetkellä kuitenkin vain kolmeen tasoon (valtakunnallinen 21 §, paikallinen 22 § ja lapsikohtainen 23 §). Jos paikallinen taso otetaan velvoittavana pois, niin jäljelle jää vain valtakunnallinen ja lapsikohtainen taso. Tämä ei ole kannatettava muutos, sillä nämä tasot ovat liian kaukana toisistaan, eivätkä keskustele keskenään, ja merkittävä määrä olennaista tietoa jää kirjaamatta. Jos laki ei velvoita nytkään toteuttamaan kaikkia viittä tasoa, niin tarvitaanko lakimuutosta lainkaan. **Voitaisiinko valtakunnallisesti ohjata palveluntuottajia niin, että nykyisen palveluntuottajien käytännössä toteuttaman viiden tason sijasta laki velvoittaa vain kolmeen vasu-tasoon (yksikkö- ja ryhmätasoisien varhaiskasvatussuunnitelmien tarveharkinta olisi silloin jatkossa ohjatusti paikallistasolla).**

Järvenpään kaupungin mielestä valtakunnallisen ja paikallisen vasun eroa tulee selkeyttää, ja paikallista vasua konkretisoida.

Järvenpään kaupunki näkee riskejä paikallisesta vasusta luopumisessa. Paikalliseen vasuun on kirjattu paikalliset erityispiirteet ja konkreettiset käytänteet. Paikallisen vasun poistuminen voi lisätä tiedon hajanaisuutta ja lisätä erillisten asiakirjojen määrää, jotka ohjaavat kunnan varhaiskasvatusta. Riskinä myös on, että hallinnollinen työ siirtyy tasolta toiselle, ja pahimmillaan hallinnollinen työ lisääntyy ja moninkertaistuu. Lain kumoamisessa ei saa käydä niin, että hallinnollinen työ kunnan hallinnossa vähenee, mutta samanaikaisesti kasvattajien hallinnollinen työ lisääntyy ja aika on poissa lapsilta. Myös kuntien hallinto- ja toimintasääntöjä tulee kunnissa päivittää, jos luovutaan kuntakohtaisesta vasusta. Jos paikallisesta vasusta luovutaan, se luo paineita valtakunnan vasun konkretisoimiseksi. Mikäli yksikkö- ja ryhmätasoisien vasujen tekeminen on paikallisesti päätettävissä, se voi lisätä entisestään yksikkö-, toimija- ja kuntatasoisten erojen kasvua. Riskinä on myös kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen eriytyminen toisistaan. Paikallisen vasun mahdollinen poistuminen haastaa myös yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaamista ja valvontaa. Jos laki kumotaan ja paikallisen tason esiopetussuunnitelma jää voimaan, niin tämä aiheuttaa suurta ongelmaa varhaiskasvatuksen toiminnan järjestämisen ja ohjaamisen kannalta. Tästä syystä perusopetuslakia tulisi tarkastella rinnakkain tästä näkökulmasta varhaiskasvatuslain kanssa.

Aikataulu: Lainvoimaantulo 1.1.2025 alkaen aiheuttaa kunnissa aikatauluhaasteita. Jos laki tulee voimaan kesken toimintakauden 1.1.2025, niin toimintakauden 2024–2025 dokumentteihin ei enää pystytä kunnissa

vaikuttamaan (esimerkiksi toimintasuunnitelmat). Realistinen toimeenpanoaikataulu kunnissa lain voimaan tuloon nähden on aikaisintaan 1.8.2025.

Varhaiskasvatuslaki 70 § 2 momentin 5 kohta: Järvenpään kaupunki kannattaa lain kumoamista. Tällä hetkellä täydennyskoulutustietojen tallentamisvelvoite tuottaa toimijalle paljon manuaalista ja hallinnollista työtä, eikä vardasta saatava tieto ole käyttökelpoista (kuntatasoisesti/valtakunnallisesti). Tiedon käyttökelvottomuus liittyy siihen, että varda ei tallenneta esimerkiksi tietyn tuntirajan alittavaa henkilöstön täydennyskoulutusta.